

ANIVERSARE: 60 DE ANI DE TEATRU CONSTANTIN CODRESCU

Constantin PARASCHIVESCU

Un plurivalent

N-am fost la Buzău, dar am aflat că a fost sărbătorit acolo, în cadrul Festivalului de Teatru din luna mai, artistul CONSTANTIN CODRESCU, pentru șaiszeci de ani de activitate. Spun intenționat *artistul*, pentru că, pe lângă calitatea principală de actor, dânsul le-a avut și pe acelea tot atât de importante de regizor și scenograf, a fost cadru didactic și director de teatru. După ce a figurat între 1945–1946 în corpul de ansamblu al Teatrului Național, iar în octombrie 1948 a avut șansa să apară alături de marii actori Mihai Popescu, Maria Botta, Sonia Cluceru și Emil Botta în celebrul *Romeo și Julieta* de William Shakespeare, în rolul *Bucătarului*, la 17 ani, în anul următor, deci în 1949, a fost angajat al primei scene din țară.

Născut în 5 septembrie 1931 la Huși, Constantin Codrescu urmează Institutul de Teatru din București, pe care îl absolvă în 1951, într-o promoție cu Margareta Butuc (care îi va fi soție un timp și, ulterior, avea să cunoască o mare popularitate ca actriță sub numele Marga Barbu), Mihaela Juvara, Emil Liptac, Ileana Predescu,

La sărbătorirea de către Teatrul „George Ciprian” Buzău

Foto: Ion Tăbăcaru

Liliana Tomescu, Olga Tudorache. Tot atunci absolvă clasa de regie George Rafael, cu care se va întâlni la Teatrul Armatei în 1955, unde a interpretat un rol în piesa *La ora 6* de Petru Dumitriu și Sonia Filip, în regia acestuia. Cu doi ani înainte, apăruse în filmul *Nepoții gornistului*, continuat în anul următor de *Răsare soarele*. Dar imediat se remarcă în rolul principal, hangiul Ghiță, din filmul lui Victor Iliu *La Moara cu noroc* (1956), după nuvela lui Ion Slavici. A mai apărut la Teatrul Armatei în *Dragoste târzie* de Ostrovski, *Cei trei muschetari* după Dumas și *Meșterul Manole* de Laurențiu Fulga, apoi pe Sărindar, din 1959, la Studioul Actorului de Film „C.I. Nottara” și Teatrul Mic, mai multe spectacole *De n-ar fi iubirile* de Dorel Dorian, *Jocul ielelor* de Camil Petrescu, *Dosarul Andersonville* de Henry Wirz ș.a. E și o perioadă cinematografică fastă, cu apariții în multe filme, *Străinul* (1963), *De-aș fi Harap Alb* și *Răscoala* (1965), seria de aventuri *Haiducii lui Șaptecăi* și *Zestrea Domniței Ralu* (1970, 1971), evocarea istorică *Mihai Viteazul* (1970). E și lector la I.A.T.C. (1966–1973). Joc sobru, interiorizat, în general de esență intelectuală, cu însușirea de a reliefa gândurile, frământările cugetului, gesturi reținute și o voce distinctă, ușor baritonală, cu un timbru special și o frazare cu rezonanță unică, pe accente dinăuntru, meditative. Unanim apreciat.

... Și totuși, pe la mijlocul anilor '70, părăsește capitala. Scurt timp la Sfântu Gheorghe, apoi la Târgu Mureș, profesor de artă dramatică la Institutul de Teatru, regizor și interpret în unele spectacole la Teatrul Național (*Frații Karamazov*, de pildă). „Capitala, la un moment dat, mă depășise ca ritm, aveam senzația că îmi pierdeam personalitatea... Eram atât de divizat între personajele de pe scenă și cele cu care mă întâlneam la televiziune, la film, la radio, trăiri mai de scurtă durată, dar care îmi produceau procesul lor de traumatizare pe scoarța sufletească și nervoasă”, declară dânsul într-un volum de mărturii de creație (Doina Dragnea, Andrei Băleanu: *Actorul, între adevăr și ficțiune*, Editura Meridiane, 1984). Își cereau, desigur, împlinirea și celelalte principale însușiri, de regizor și scenograf. Care și-au găsit terenul fertil de afirmare în Teatrul „Maria Filotti” din Brăila, la începutul anilor '80, când feericul sediu de astăzi era încă în refacere, spectacolele se prezentau într-o sală improprie de fost cinematograful, iar direcția și administrația se înghesuiau într-o veche casă boierească, cu lambriuri și picturi pe pereți. Acolo, în „corabia de vise”, cum numea Fănuș Neagu teatrul, a fost domnul Constantin Codrescu un remarcabil *animator*, dând colectivului o nouă față, un imbold de depășire, de ieșire din mediocritate. Rând pe rând, s-au aflat în admirația publicului și cronicarilor spectacole de anvergură și rafinată imaginație ca *Moromeții* după Marin Preda, ingenioasa comedie muzicală *Frumoșii marilor orașe* după Fănuș Neagu, *Încercare de zbor* (naivă minunăție) de bulgarul Iordan Radicikov, *Martor și judecător* după Panait Istrati, *Lunga noapte de dragoste* de Tudor Popescu și multe altele. Între timp, lucrările monumentalei clădiri au fost terminate și artiștii au putut evolua în splendida sală cu picturi și basoreliefuri, unde cortina e o metaforă a Brăilei, cu ochii Chirei Chiralina, flori, holde, corăbii, în fire de aur, argint și mătase. Cu exigență și voință, ritm susținut și exemplu personal de dăruire, Constantin Codrescu a dat o aură de strălucire și vitalitate teatrului de la Dunăre, impunându-l ca ansamblu modern în peisajul național. Martor al acelor ani, pot spune că am retrăit bucuria premierelor brăilene atunci ca la adevăratele evenimente de entuziasm cultural. Și cred că cei șaiszeci de ani de activitate își pot găsi aici un autentic și meritat corespondent de *glorie* în cariera artistului plurivalent Constantin Codrescu.